

Lena Burman Johansson
Nämndansvarig Socialnämnden
08 560 39 212
Lena.BurmanJohansson@ekero.se

Socialnämnden - Förslag till driftbudget 2014 med inriktning 2015-2016

Dnr SN13/10-041

Sammanfattning

Socialnämnden ansvarar för kommunens äldreomsorg, insatser till personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg samt flyktingmottagande.

Budgetram för 2014 enligt alternativ 1 är ca 444,5 mkr. Jämfört med budget för 2013 är ramen utökad med ca 31,3 mkr (7,6 %). Budgetram för 2014 enligt alternativ 2 är ca 440,7 mkr d v s 3,8 mkr lägre än alternativ 1.

Socialnämnden har kommunfullmäktiges uppdrag att utarbeta förslag till budget för 2014-16 inom båda dessa alternativa budgetramar. Av förslaget ska verksamhetens omfattning, inriktning, kvalitet och förändringar jämfört med nuvarande verksamhet och budgetnivå framgå.

Efter att bedömningar av volym- och prisutveckling gjorts och effektiviseringar beaktats är kostnaderna jämfört med budgetram 2014 alternativ 1 ca 7,2 mkr högre. Differensen till budgetram alternativ 2 är 11 mkr.

För att reducera kostnaderna ner till budgetramarna innehåller budgetförslaget för 2014 enligt alternativ 1 omfattande förändringar i tjänsteutbudet i verksamheter som inte definieras som direkt lagstyrda eller obligatoriska. Åtgärder i budgetförslag enligt alternativ 2 omfattar dessutom lagstyrda verksamheter. Åtgärder i båda alternativen medför betydande konsekvenser.

Nuvarande verksamhet

1.1 Ansvar och uppdrag

Socialnämnden ansvarar för kommunens äldreomsorg, insatser till personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg samt flyktingmottagande.

Driftbudget (netto) 2013 är ca 413,3 mkr. Äldreomsorg och insatser till personer med funktionsnedsättningar svarar tillsammans för ca 80 % av budget.

1.2 Samlad bedömning av måluppfyllelse och läge

Kommunfullmäktige har fastställt sex mål för socialtjänsten vilka gäller sedan 2010. Måluppfyllelsen i nuläget bedöms för fem av målen i en fyragradig skala¹ till *nivå 2 "Inte helt uppnått, är på väg"* medan ett av målen bedöms till *nivå 3 "Ej uppnått, men påbörjat"*.

Bedömningen av måluppfyllelsen är jämfört bokslut 2012 oförändrad. Målens karaktär som inriktnings-/strävansmål ställer krav på en mycket hög kvalitetsnivå/uppnåendegrad för att helt kunna betraktas som helt uppfyllda.

Måluppfyllelse	Bedömning			
	1	2	3	4
Socialtjänsten har en god tillgänglighet för de som behöver stöd.		■		
Socialtjänsten är individanpassad, rättssäker och kostnadseffektiv.			■	
Socialtjänsten erbjuder, så långt det är möjligt, valfrihet för de som har stöd.		■		
Barn och unga som riskerar att fara illa får snabbt adekvat stöd.		■		
Äldre och personer med funktionsnedsättning får en god och samordnad vård och omsorg		■		
Socialtjänstens insatser stärker den enskildes oberoende och självständighet.		■		

Socialtjänsten har i många delar har en god kvalitet vilket är ett resultat av ett långsiktigt arbete. Utvecklings- och förbättringsarbetet fortgår i riktning mot målen och för att ytterligare förbättra kvaliteten i myndighetsutövningen och i tjänsterna. Några särskilt prioriterade områden är;

- Införande av nytt IT-/verksamhetssystem inom socialtjänsten för ökad rättssäkerhet och kostnadseffektivitet.

¹ 1. Uppnått, 2. Inte helt uppnått, är på väg, 3. Ej uppnått, men påbörjat, 4. Ej uppnått/Ej startat

- Planering av nytt särskilt boende i Stenhamra pågår. En strategi för fortsatt utbyggnad av äldreomsorgen med anledning av allt fler äldre är under framtagande.
- Utveckling av insatser i öppenvård för barn, ungdomar och vuxna med behov av stöd och behandling.
- Implementering av arbetsformer för att möta de högre krav som ställs i Socialtjänstlagen kring stöd och skydd för barn och unga i familjehem, jourhem eller HVB-hem.

2. Sammanfattning av resursfördelning i driftbudget 2014 med inriktning 2015-2016

2.1 Driftbudget 2014 - alternativ 1

Utgångspunkter

Socialnämndens uppdrag styrs av lagstiftning, allmänna råd och föreskrifter med krav på rättssäkerhet i beslut och god kvalitet i såväl myndighetsutövning som i de tjänster som tillhandahålls.

Den behovs- och volymökning som socialtjänsten hade 2011 och 2012 inom individ- och familjeomsorgen har i viss mån avmattats. Pågående insatser inom individ- och familjeomsorgen och fortsatta volymökningar inom främst hemtjänst påverkar dock kostnaderna innevarande år. Socialnämnden prognostiserar ett negativt utfall för 2013 om 14,5 mkr.

Kostnader för pågående insatser samt antaganden om volym- och prisförändringar innebär fortsatt en utmaning för Socialnämnden i arbetet med driftbudget för 2014-16.

Förslag till driftbudget 2014

Socialnämndens budgetram enligt alternativ 1 är 444,5 mkr. I förhållande till innevarande års budget är ramen utökad med ca 31,3 mkr (7,6 %). Jämfört med det prognostiserade resultatet för 2013 motsvarar utökningen 16,8 mkr (3,8 %).

tkr	Utfall	Prognos	Budget	Förslag till budget		
	2012	2013	2013	2014	2015	2016
Intäkter	52 813	45 072	-46 795	-46 863	-48 135	-48 211
Kostnader	-462 704	-472 821	460 045	491 373	512 851	532 962
Nettokostnad	-409 891	-427 749	413 250	444 510	464 716	484 751
Förändring jämfört föregående år, tkr				31 260	20 206	20 035
, procent				7,6	4,5	4,3

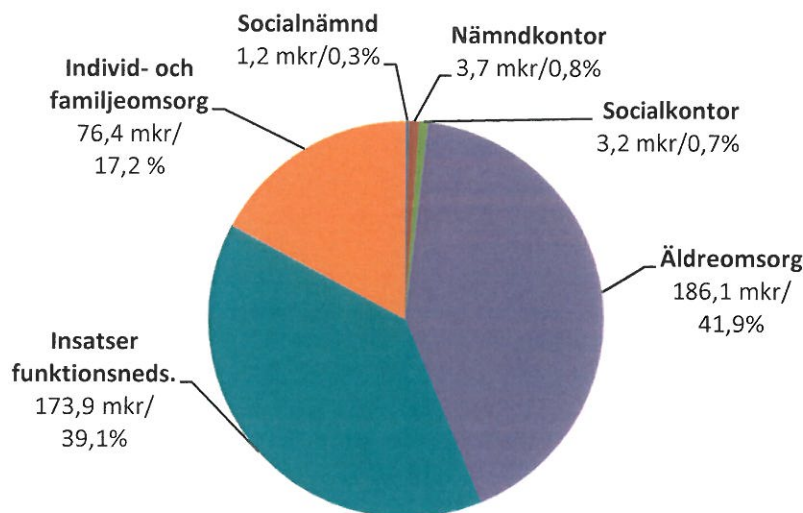
Efter att bedömningar av volym- och prisutveckling gjorts och hänsyn tagits till effektiviseringar och intäktshöjningar som kan ske utan kvalitetspåverkan är differensen i förhållande till budgetram alternativ 1 ca 7,2 mkr. Socialnämnden har Kommunfullmäktiges uppdrag att presentera ett förslag till budget i nivå med den anvisade budgetramen.

I arbetet med att se över kostnader har i första hand möjligheter till effektiviseringar prövats. Möjligheten att höja avgifter och på så sätt öka intäkterna har setts över. Därefter har möjligheten att avstå från alternativt flytta fram tidplanen för prioriterade utvecklings-/sättningsområden värderats. I sista hand har åtgärder i verksamheterna, i såväl de som inte definierats som direkt lagstyrda som i de lagstyrda, prövats. De överväganden som skett under denna process redovisas i bilaga.

Budgetförslaget beaktar effektiviseringsåtgärder och avgiftsförändring om tillsammans 2,1 mkr. Bedömningen är att det därutöver inte är möjligt att reducera kostnaderna utan att det påverkar tjänsteutbudet, rättssäkerheten eller kvaliteten i verksamheten. Socialnämnden har de senaste åren haft starkt fokus på uppföljning och åtgärder för att där det är möjligt att minska kostnaderna. Under detta arbete har de åtgärder som kan ske utan kvalitetspåverkan redan vidtagits. Det bör understrykas att möjligheten att styra kostnaderna i en lagstyrd myndighetsnämnd är begränsade.

Budgetförslagets utgångspunkt i uppdraget att sänka kostnaderna till den anvisade budgetramen har varit att prioritera rättssäkerhet och kvalitet i den verksamhet som är lagstyrd och omfattas av myndighetsutövning. Åtgärder för att reducera kostnader har därför riktats mot de verksamheter och tjänster som inte definierats som direkt lagstyrda eller obligatoriska.

Budgetförslag 2014 inkl. effektiviseringar och kostnadsreduceringar (444,5 mkr)

Volym

Budgetförslaget utgår från befolkningsprognos, trendframskrivningar samt antaganden om volymförändringar.

När det gäller hemtjänst är utvecklingen mot bakgrund av de senaste två årens förändring svårbedömd. Budgetförslaget tar hänsyn till en fortsatt ökning av antalet hjälptimmar men inte i nivå med 2012 och 2013. Stärkt uppföljning och övergång till utförarens rapportering av exakt utförd tid i hemtjänsten förutsätts påverka antalet hjälptimmar.

Volymantaganden för dygnetruntinsatser inom individ- och familjeomsorgen har utgått från bedömning av pågående placeringar och när dessa kommer att upphöra. Visst utrymme har därtill beaktats för tillkommande behov. Det bör understrykas att budgetförslaget förutsätter en måttfull volymförändring.

Priser och ersättningar

Ersättningsnivåerna till intern produktion är förhandlade och ger förutsättningar för bibehållet uppdrag och kvalitet där effektiviseringar inom ramen för uppdraget är beaktade.

Ersättningen för hemtjänst är jämfört med andra kommuner fortsatt relativt hög. Sedan valfrihetssystemet infördes 2010 är i princip oförändrad. För att delvis tillmötesgå utförarnas löne- och prisökningar och på så sätt stödja utförarens förutsättningar att finnas kvar i valfri-

hetssystemet föreslås en viss men lägre uppräkningsgrad än för övriga tjänster.

För övriga priser och ersättningar i avtal och enstaka platser utgår förslaget från faktisk prisnivå per juli 2013 med hänsyn taget till prisjustering baserat på SKL:s prisindex för kommunal verksamhet (PKV).

Kostnadsnivån för köp av platser inom missbruksvård och socialpsykiatri har ökat vilket påverkar budgeten för dessa insatser. Nya ramavtal inom dessa tjänster har påverkat prisnivån.

Särskilda satsningar

Verksamhetsutveckling i riktning mot fastställda mål och verksamhetsplanering sker inom ramen för uppdraget till utförare och kontor och finansieras med ersättningar och anslag. Utöver det inkluderar budgetförslaget satsningar med kostnadspåverkan inom några områden;

- Nytt särskilt boende i Stenhamra.
- Tillfälliga paviljonger vid Färingsöhemmet.
- Ny bostad med särskild service/gruppboende för personer med funktionsnedsättning (LSS).
- Införande av exakt utförd insats- och tidrapportering i hemtjänsten som ett led i att stärka kostnadseffektivitet och kontroll.
- Digitala trygghetslarm – byte av analoga larm till digitala.
- Nytt verksamhetssystem inom socialtjänsten.
- Utökad bemanning vid socialkontoret för att upprätthålla rättssäkerhet med anledning av stärkta krav på handläggning, dokumentation och uppföljning inom barn- och ungdomsvården.

Åtgärder som ingår i budgetförslaget för att reducera kostnaderna

Budgetförslaget tar hänsyn till effektiviseringsåtgärder och avgiftsförändringar om sammanlagt ca 2,1 mkr²;

- Stärkt uppföljning av ekonomiskt bistånd med fokus på långvarigt biståndsberoende och unga vuxna med ekonomiskt bistånd.

² Helårseffekt. Effektiviseringsåtgärderna är förenade med omställningskostnader.

- Utveckling av öppenvårdsinsatser genom familjebehandling i kommunen istället för familjebehandling externt.
- Uppföljning av exakt utförd tid i hemtjänsten för stärkt uppföljning och kostnadskontroll.
- Effektivisering till följd av nytt verksamhetssystem inom socialtjänsten.
- Höjd avgift för familjerådgivning.

Efter att dessa åtgärder beaktats är differensen i förhållande till budgetram alternativ 1 om ca 7,2 mkr.

Åtgärder för att sänka kostnader har i första hand riktats mot de verksamheter och tjänster som inte definierats som direkt lagstyrda eller obligatoriska. Alternativet, d v s att reducera kostnader i denna omfattning i den lagstyrda verksamheten, bedöms inte vara möjlig utan betydande påverkan på verksamhetens kvalitet och för brukarnas säkerhet.

I detta avseende har verksamhet som inte är lagstyrd/obligatorisk som verksamhet eller tjänster som inte föregås av ett beslut om bistånd enligt lagstiftning. Socialnämndens kostnad för de verksamheter och tjänster som inte är lagstyrda/obligatoriska är sammantaget ca 9,9 mkr (ca 2,2 % av socialnämnden nettobudget). För att nå en budget i balans med budgetram alternativ 1 förutsätts att större delen av dessa verksamheter avvecklas. Detta får till konsekvens att socialnämndens plattform för det förebyggande och uppsökande arbetet i princip raderas. Risk för ökat behov av biståndsbedömda insatser med kostnadskonsekvenser exponeras. Åtgärderna får betydande påverkan på socialnämndens fortsatta verksamhetsutveckling i riktning mot målen. En stor del av de uppdrag dessa verksamheter idag utför måste för övrigt tillförsäkras på annat sätt då socialnämnden har ett ansvar att arbeta förebyggande och uppsökande. Då socialkontorets handläggare redan idag har en ansträngd arbetssituation följer behov av utökad bemanning.

Beskrivning av vilka verksamheter som omfattas redovisas nedan under "förslag till budget för socialnämnden" under respektive verksamhetsområde.

Effekter och konsekvensbeskrivningar redovisas i bilagor.

Övrigt

Hänsyn har tagits till samgående kring gemensam familjerätt med Solna och Sundbyberg fr o m 2014 i enlighet med kommunfullmäktiges beslut.

Till följd av minskad efterfrågan på korttidsvistelse förändras uppdraget till Knalleborgs korttidshem.

Budgetförutsättningarna medger inte att planerad satsning på nytt stödboende för unga vuxna med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar kan prioriteras.

2.1.3 Känslighetsanalys

Volymen inom socialtjänsten är svåra att bedöma och beräkna då de styrs av enskilda människors behov. Budget enligt alternativ 1 innehåller volymer och priser byggt på befolkningsprognos, trendframskrivningar och antaganden. Förändringar utifrån dessa beräkningar och antaganden påverkar kostnaderna där små volymavvikelser särskilt inom vissa områden/ insatser (framförallt dygnetruntvård och boende) kan medföra stora kostnadsavvikelser såväl positivt som negativt.

En avvikelse jämfört med volymantagandet för t ex en plats i särskilt boende för äldre representerar en kostnad om ca 600 tkr, en plats i bostad med särskild service enligt LSS en kostnad om ca 1,4 mkr och en plats i LVM-vård för missbrukare ca 1,2 mkr.

2.2 Inriktning för 2015-2016 - alternativ 1

Budgetförslaget inkluderar även för dessa år en bedömning av volym- och prisutveckling. Nytt särskilt boende i Stenhamra samt ny bostad med särskild service/gruppboende påverkar kostnaderna för lokaler. Budget tar inte hänsyn till några satsningar därutöver.

De i budget för 2014 beaktade effektiviseringarna och föreslagna åtgärderna för att reducera kostnaderna förutsätts. Trots detta ligger budgetförslaget för 2015 inte i nivå med budgetram utan kräver ytterligare åtgärder för att sänka kostnaderna.

En budget i balans med förutsättningarna förutsätter att återstående delar av de verksamheter som inte är lagstyrda/obligatoriska avvecklas. Därefter kvarstår i socialtjänsten endast myndighetsutövning och verksamheter som är lagstyrda. Det bör understrykas att dessa ytterligare åtgärder inte har lagts in i budget för 2015 och 2016.

3. Framåtblick

Bland några prioriterade områden för socialnämndens fortsatta fokus kan nämnas;

- Den demografiska utvecklingen med allt fler äldre vilket medför behov av ytterligare särskilt boende men också utbyggnad av stödformer i hemmet.
- Nya föreskrifter om behovsanpassad bemanning inom äldreomsorgen införs fr o m 2015.
- En ökning av målgruppen unga vuxna med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar vilken ställer krav på utveckling av nya arbetssätt och tjänster.
- Vidareutveckling av former för systematisk uppföljning av upphandlade tjänster och i myndighetsutövning.
- Översyn av förutsättningar för fortsatt utveckling av valfrihetssystemet i syfte att stärka valfriheten för fler målgrupper.

4. Förslag till budget för Socialnämnden

Politisk verksamhet/Socialnämnd
--

Kostnader för den politiska verksamheten i Socialnämnden och dess utskott (arbetsutskott och individutskott) samt för kommunala pensionärsrådet. Kostnaderna avser arvoden, utbildningsmedel mm. Budget för 2013 är ca 1,1 mkr.

Budgetförslag för 2014 är ca 1,2 mkr. Budgetförslaget beaktar uppräkningskostnader för arvoden och övriga kostnader samt kostnader för gemensam familjerätt tillsammans med Solna och Sundbyberg.

Särskilda satsningar och prioriteringar för måluppfyllelse

Inga.

Effektiviseringar som ingår i förslag till budget

Inga.

Förändringar som ingår i förslag till budget - åtgärder för att reducera kostnaderna enligt alternativ 1

Inga.

Riskbedömning och känslighetsanalys

Ingen risk.

Nämndkontor

Nämndkontorets personal samt övriga kostnader bl a stöd till ideella insatser, köp av tjänster mm. Budget innehåller personalkostnader för nämndkontoret (nämndansvarig, utvecklingsledare, medicinskt ansvarig sjuksköterska samt personligt ombud). Vidare medverkan i FoU.nu, socialnämndens stöd ideella insatser som även innefattar medel för avtal med brottsofferjouren och kvinnojouren. Dessutom "övriga kostnader" bl a för köp av tjänster, avtal (bl a transporter av avlidna, medverkan i patientsäkerhetsnämnd, Carpe) samt diverse mindre kostnadsposter såsom de gamlas dag, demensvårdsplan mm.

Budget för 2013 är 4,8 mkr. Ett resultat i balans med budget prognostiseras. Förslag till budget för 2014 är 3,7 mkr.

Hänsyn är tagen till teknisk justering från Kommunstyrelsen vad avser kostnader för nyttjande-/supportavtal för IT-system i intern produktion.

Särskilda satsningar och prioriteringar för måluppfyllelse

Budget för 2014 beaktar medel för köp av tjänster med anledning upphandling av särskilt boende i Stenhamra samt kostnader för vissa avtal som måste fullföljas bl a transporter av avlidna.

Effektiviseringar som ingår i förslag till budget

Inga.

Förändringar som ingår i förslag till budget – åtgärder för att reducera kostnaderna enligt alternativ 1

- Uppsägning medverkan FoU.nu
- Avveckling stöd till ideella insatser
- Avveckling tjänsten personligt ombud

- Reducerat anslag "övriga kostnader"

Effekter och konsekvensbeskrivningar redovisas i bilagor.

Riskbedömning och känslighetsanalys

Åtgärder för att reducera kostnader är förenade med omställningskostnader för personal, lokaler samt i övrigt kostnader under uppsägnings-tid för avtal. Risk för ökat behov av biståndsbedömda insatser. Risk för ökad belastning på handläggare vid socialkontoret.

Helårseffekt av effektiviseringar och åtgärder för att reducera kostna-derna är beaktade. Under 2014 uppstår omställningskostnader.

Socialkontor

Gemensamma kostnader för socialkontoret bl a leasingbilar, IT-/ verk-samhetssystem och personalkostnader (socialchef och utvecklingsle-dare) samt i övrigt kostnader för medverkan i de kommungemen-samma verksamheterna socialjour, relationsvårdscentrum, barncent-rum, stödcentrum för unga brottsutsatta, familjepoolen, Origo samt FoU-nordväst (IFO).

Budget för 2013 är ca 3,5 mkr. Förslag till budget för 2014 är ca 3,2 mkr.

Särskilda satsningar och prioriteringar för måluppfyllelse

Licenskostnader för nytt verksamhetssystemet Combine (licenskost-nad, köp av konsultstöd för uppgraderingar mm). Det nya systemet syftar till att öka effektiviteten och rättssäkerheten i myndighetsutöv-ningen.

Effektiviseringar som ingår i förslag till budget

Sänkta personalkostnader som en konsekvens av nytt verksamhetssy-stem inom socialtjänsten (motsvarande 0,5 tjänst).

Förändringar som ingår i förslag till budget - åtgärder för att reducera kostnaderna enligt alternativ 1

- Uppsägning medverkan FoU Nordväst
- Uppsägning medverkan familjepoolen

- Uppsägning medverkan barncentrum
- Uppsägning medverkan relationsvårdcentrum

Effekter och konsekvensbeskrivningar redovisas i bilagor.

Riskbedömning och känslighetsanalys

Åtgärder för att reducera kostnader är förenade med omställningskostnader under uppsägningstid för avtal. Risk för ökat behov av biståndsbedömda insatser. Risk för ökad arbetsbelastning på handläggare vid socialkontoret.

Helårseffekt av effektiviseringar och åtgärder för att reducera kostnaderna är beaktade. Under 2014 uppstår omställningskostnader.

Äldreomsorg

I Ekerö kommun bor ca 4.300 ålderspensionärer varav ca 830 är 80 år eller äldre. Kommunen har en väl utbyggd äldreomsorg med god kvalitet. För äldre i ordinärt boende finns service- och omvårdnadsinsatser hela dygnet genom hemtjänst där den enskilde kan välja utförare. Genom demensdagvården kan en meningsfull vardag för deltagarna och avlastning till anhöriga erbjudas. Dagverksamheterna Kajutan och Stockbygården fungerar som mötesplatser och erbjuder gemenskap och samvaro. För dygnetruntomsorg finns de tre särskilda boendeenheterna Kullen, Ekgården och Färingsöhemmet med sammantaget 174 platser.

Budget 2013 för äldreomsorg är ca 171,4 mkr där de största kostnadsposterna är särskilt boende och hemtjänst.

Kostnaderna för äldreomsorg ligger över den sk standardkostnaden dvs den kostnad kommunen skulle haft om verksamheten bedrivits till en genomsnittlig kostnadsnivå med hänsyn tagen till strukturella faktorer enligt kostnadsutjämnningen. Avvikelsen 2012 var 15,7 %³ vilket är en förändring jämfört med 2010 och 2011 då avvikelsen var 18 %. Av den analys som hittills genomförts framkommer att kostnadsavvikelsen beror på en högre servicenivå i det särskilda boendet än vad som förväntas med utgångspunkt från strukturella faktorer. Fördjupad analys pågår och redovisningstekniska faktorer som förklarar kostnadsavvikelsen kan inte uteslutas.

³ Källa: Vad kostar verksamheten i Din kommun? – Bokslut 2012, SKL.

Nettokostnadsutvecklingen för äldreomsorg var mellan 2009-2012 i genomsnitt 7 % (med en spridning om 4 % och 9,2 % mellan åren). Prognostiserad nettokostnadsutveckling 2013 är 6,7 %.

Antalet äldre i kommunen fortsätter att öka. Befolkningsprognosen visar på en ökning från december 2012 till planeringsperiodens slut d v s 2016 med ca 490 ålderspensionärer (65 år och äldre) varav ca 150 i åldersgruppen 80 år och äldre. Som en konsekvens av det bedöms volymerna påverkas både vad gäller insatser i ordinärt boende men också av särskilt boende. Det bör understrykas att budget för äldreomsorg, framförallt vad avser hemtjänst, också omfattar personer under 65 år.

Förslag till driftbudget 2014 alternativ 1 är ca 186,1 mkr.

Insatser i ordinärt boende

Volymutvecklingen för hemtjänst styrs bl a av befolkningsutvecklingen, med fler äldre men också av antalet personer med sjukdomstillstånd som vårdas hemma. Den senare målgruppen har ökat. Ofta har dessa personer behov av betydande insatser över dygnet, ibland med dubbelbemanning.

Under de senaste två åren har antalet hjälptimmar ökat kraftigt både med avseende på antalet hjälptagare och genomsnittlig tid per person. Av socialkontorets analys framgår att volymförändringen de senaste två åren till stor del beror på personer med mycket omfattande insatser d v s 80 timmar eller mer per månad. Det rör sig om personer, även personer under 65 år, med kroniska sjukdomar såsom cancer, stroke, KOL m fl. Utvecklingen sker mot en ökad andel hjälptagare med service- och omvårdnadsinsatser. Andelen hjälptagare med enbart serviceinsatser har samtidigt minskat.

Budgetförslaget innehåller en utökning med ca 14.400 timmar jämfört med det prognostiserade utfallet 2013.

	Utfall			Budget		Prognos	Budget
	2009	2010*	2011	2012	2013	2013	2014
Hemtjänst							
Beställda timmar	113 048	40 636					
Utförda timmar		59 469	100 033	119 962	116 000	132 191	146 553
* Fr o m maj 2010 förändrades ersättningssystemet från ersättning per beställd timme till per utförd timme.							

Stärkt uppföljning samt införande av utförares redovisning av exakt utförd tid bedöms kunna leda till påverkan på volymerna.

När det gäller ersättningen för hemtjänst är den i förhållande till andra kommuner fortsatt relativt hög vilket bl a framgår av SKL:s kartlägg-

ning av ersättningssystemet i kommuner som infört valfrihetssystem. Jämförelsen försvåras dock något av att den geografiska täckningen i Ekerö skiljer sig från många andra tätortskommuner. Sedan valfrihetssystemet infördes 2010 har prishöjningen jämfört övriga tjänster varit återhållsam. För att till viss del tillmötesgå utförarnas löne- och prisökningar föreslås en lägre prisuppräknings (1 %) av hemtjänstersättningen än för övriga tjänster. 35 % av de utförda timmarna förutsätts vid utgången av 2014 utföras av privata utförare i valfrihetssystemet.

Anslaget för demensdagvården Ekdungen utgår från nuvarande uppdrag med öppettid dagtid måndag-fredag. Behovet av dagvård förutsätts täckas genom den kapacitet som finns på Ekdungen.

Uppdraget vad avser omvårdnadspatrull natt och trygghetslarm är oförändrat. Prisuppräknings samt viss volymökning är inkluderad.

Särskilt boende

Budget beaktar 191,2 helårsplatser i särskilt boende vilket jämfört prognos för 2013 är en utökning med 4,1 årsplatser.

	Utfall			Budget		Prognos	Budget
	2009	2010	2011	2012	2013	2013	2014
Särskilt boende							
Antal årsplatser	173,4	175,3	178,4	180,1	182,2	187,1	191,2

Förslaget utgår från fastställd ersättningsmodell med ersättningsnivåer i fyra platskategorier, ett antagande om fördelning av antal platser per kategori samt ett antagande om en beläggningsgrad om 99 %.

Övrigt

Förhandlade ersättningar till intern produktion ger förutsättningar för bibehållen kvalitet och fortsatt verksamhetsutveckling.

Budgeterade priser för externt köpta platser har utgått från faktisk prisnivå 2013 med hänsyn taget till prisuppräknings i enlighet med SKL:s prisindex för kommunal verksamhet (PKV) ⁴.

⁴ Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Cirkulär 13:40 "Budgetförutsättningar för åren 2013-2016"

Särskilda satsningar och prioriteringar för måluppfyllelse

Uppförande av nytt särskilt boende i Stenhamra genom upphandling av fastighet respektive verksamhetsdrift.

Tillfälliga paviljonger vid Färingsöhemmet vid behov i avvaktan på det särskilda boendet i Stenhamra (investeringsbudget).

Digitala trygghetslarm – byte av nuvarande analoga larm till digitala för att upprätthålla säkerhet.

Effektiviseringar som ingår i förslag till budget

Införande av inrapportering av exakt utförd tid i hemtjänsten. Införande planeras i september 2014.

Förändringar som ingår i förslag till budget - åtgärder för att reducera kostnaderna enligt alternativ 1

- Avveckling snöröjning och halkbekämpning
- Stängning rehabiliteringspool Ekgården
- Avveckling av lunchservering vid Ekgården
- Avveckling förebyggande samtal 80 år och äldre
- Avveckling förebyggande rehabilitering
- Avveckling anhörigkonsulent
- Avveckling öppen verksamhet – Kajutan
- Avveckling öppen verksamhet – Stockbygården

Effekter och konsekvensbeskrivning redovisas i bilagor.

Åtgärder för att reducera kostnader är förenade med omställningskostnader under uppsägningstid för avtal, för personal samt för lokaler. Risk för ökat behov av biståndsbedömda insatser. Risk för ökad arbetsbelastning på handläggare vid socialkontoret.

Helårseffekt av effektiviseringar och åtgärder för att reducera kostnaderna är beaktade. Under 2014 uppstår omställningskostnader.

Riskbedömning och känslighetsanalys

Beräknad behovsutveckling både för hemtjänst och särskilt boende utgår från antaganden baserade på trendframskrivningar. Förändrade behov jämfört med dessa antaganden påverkar kostnaderna där små volymavvikelser kan innebära stora kostnadsavvikelser. Volymutvecklingen särskilt vad gäller hemtjänst är mot bakgrund av de senaste årens kraftfulla ökning svårbedömd och är förenad med risk. Volymavvikelse jämfört budgetantagande för särskilt boende får stor genomslagskraft då kostnaden för en plats är ca 600 tkr per år.

Budget utgår från ersättningsmodell för särskilt boende med en differentierad ersättning per platskategori samt på ett antagande om antal platser per kategori samt om beläggingsgrad. Likaså ersättningsmodellen för hemtjänst är differentierad med olika ersättningsnivåer beroende på tjänst (service och omvårdnad) och geografi (tätort och landsbygd). Avvikelser från de volymantaganden som gjorts per ersättningskategori för såväl särskilt boende och hemtjänst påverkar kostnaderna.

Budgetförslaget för köpta platser utgår från SKL:s prisindex för kommunal verksamhet (PKV). Det kan finnas en risk för en prisutveckling som avviker från detta antagande.

Insatser till personer med funktionsnedsättning, LSS

Stödet till personer funktionsnedsättning omfattar barn och vuxna med psykiska och/eller fysiska såväl som medfödda eller förvärvade funktionshinder. Idag omfattas ca 200 personer i kommunen av LSS (Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade). Olika former av stödinsatser kan erbjudas utifrån den enskildes behov där bl a personlig assistans, ledsagar- och avlösarservice och korttidsvistelse är några. Valfrihetssystem där den enskilde kan välja utförare finns inom tjänsterna ledsagarservice, avlösarservice och boendestöd. I kommunen finns lägenheter i bostad med särskild service (gruppbostad) eller serviceboende samt en utbyggd daglig verksamhet.

Budget för 2013 är 167,1 mkr där de största kostnadsposterna är boende och daglig verksamhet.

Nettokostnadsutvecklingen för verksamhetsområdet har mellan 2009 och 2012 i genomsnitt varit 4,9 % (med en spridning mellan åren om ca 1,8 % - 7,4 %). Prognostiserad nettokostnadsutveckling 2013 är 2,7 %.

Kostnaderna för LSS-verksamheten jämfört den s k standardkostnaden var för 2012 var 4 % lägre än den s k standardkostnaden⁵ d v s den kostnad kommunen skulle haft om verksamheten bedrivits till en genomsnittlig kostnadsnivå med hänsyn tagen till strukturella faktorer enligt kostnadsutjämnningen.

Förslag till driftbudget 2014 alternativ 1 är ca 186,1 mkr.

Boende och stöd i boendet

Budget inkluderar 95,5 platser i bostad med särskild service (gruppbo-stad) eller serviceboende vilket inkluderar visst utrymme för tillkommande behov.

	Utfall			Budget		Prognos	Budget
	2009	2010	2011	2012	2013	2013	2014
Bostad m särskild service							
Årsplatser	88,7	89,9	89,4	90,6	93,0	93,7	95,5

Budgetförslaget påverkas av merkostnader utöver nivåersättningsmodellen för två vuxna med särskilda behov samt ett barn med omfattande behov i LSS-boende externt.

Driften av boendeenheterna i kommunen utförs på socialnämndens uppdrag av den interna produktionen samt av Föreningen Lugnet och Frösunda LSS AB. Därutöver köper socialnämnden boende externt. Inriktningen är att den beviljade insatsen i första hand ska tillgodoses i kommunen om inte särskilda skäl motiverar extern plats. Det kan t ex vara särskilda behov hos den enskilde som inte kan tillgodoses i kommunen.

För att möta kommande behov av bostad med särskild service finns i investeringsbudget medel beaktade för en ny bostad med särskild service i Skärvik.

Daglig verksamhet

Budget för daglig verksamhet innehåller 102,8 årsplatser. På samma sätt som för boendet har en bedömning gjorts av tillkommande behov. Inriktningen mot att öka arbetstagarnas delaktighet i arbetslivet fortsätter.

⁵ Källa: Vad kostar verksamheten i Din kommun? – Bokslut 2012, SKL.

	Utfall			Budget		Prognos	Budget
	2009	2010	2011	2012	2013	2013	2014
Daglig verksamhet							
Årsplatser	94,2	96,3	103,4	103,2	108,3	101,7	102,8

Socialnämnden köper vissa platser i daglig verksamhet externt. Inriktningen är att den beviljade insatsen i första hand ska tillgodoses i kommunen om inte särskilda skäl motiverar extern plats.

Individuella insatser

Budget för personlig assistans föreslås till 77.000 timmar – en utökning med ca 2.200 timmar jämfört med prognos 2013. 34 personer förutsätts ha LASS.

Antalet barn med extern korttidsvistelse har under 2013 fortsatt att minska och budget utgår från att 15 barn har insatsen.

Anslaget för Knalleborgs korttidshem har anpassats till efterfrågan. Behovet av korttidshem har minskat parallellt med att Stockholms stad sagt upp de platser man köpt på Knalleborg. Socialkontoret har prövat möjligheten att erbjuda idag barn som har korttidsplats på andra enheter. Anslaget har anpassats till efterfrågan d v s 20 platser. Förändringen medför personalkonsekvenser.

5 % av de utförda timmarna vad avser boendestöd samt ledsagarservice och avlösarservice förutsätts vid utgången av 2014 utföras av privata utförare.

Övrigt

Förhandlade ersättningar till intern produktion ger förutsättningar för bibehållen kvalitet och fortsatt verksamhetsutveckling.

Budgeterade priser för externt köpta enstaka platser och avtalen med Föreningen Lugnet och Frösunda LSS AB har utgått från ramavtal och faktisk pris-/ersättningsnivå med hänsyn taget till prisförändring om baserat på SKL:s prisindex för kommunal verksamhet⁶.

Budgetförutsättningarna medger inte att planerad satsning på nytt stödboende för unga vuxna med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar kan prioriteras.

⁶ Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Cirkulär 13:40 "Budgetförutsättningar för åren 2013-2016

Särskilda satsningar och prioriteringar för måluppfyllelse

Ny bostad med särskild service/gruppboende i Skärvik 2015. (Investeringsbudget).

Effektiviseringar som ingår i förslag till budget

Inga.

Förändringar som ingår i förslag till budget - åtgärder för att reducera kostnaderna enligt alternativ 1

Inga.

Riskbedömning och känslighetsanalys

Budgetförslaget utgår från antaganden om volymer både avseende antalet tillkommande personer och en bedömning av deras behov, antagande om förändrade behov för kända personer etc. Högre volymer än de som beaktats i budgetförslaget medför direkta ekonomiska konsekvenser där vissa insatser kan innebära höga kostnader. Kostnaden för t ex en plats i bostad med särskild service enligt LSS är ca 1,4 mkr.

Budgetförslaget utgår från en bedömning om prisförändring för externt köpta platser och entreprenadavtal för boende, daglig verksamhet, korttidsvistelse mm. Det kan finnas en risk för en prisutveckling utöver budgetantagandet.

Regeringen har beslutat att utreda ersättningen för personlig assistans. Syftet är att skapa en hållbar finansiering och en ändamålsenlig utformning av ersättningen för personlig assistans. Utredningen ska vara klar i februari 2014. Assistansersättningens nivå för 2014 har ännu inte meddelats och det finns i budgetarbetet en osäkerhet om uppräknings jämfört med 2013 års nivå kommer att ske och i så fall i vilken utsträckning. Budget utgår från ett antagande.

Individ- och familjeomsorg

Individ- och familjeomsorgen (IFO) tillhandahåller sociala tjänster och service utifrån enskildas behov. I uppdraget ingår att ge rådgivning och stöd, utreda och besluta om insatser utifrån barns och ungdomars behov, bedriva uppsökande verksamhet och arbeta förebyggande. I uppdraget ingår också att svara för ekonomiskt bistånd, stöd, vård och behandling till vuxna med missbruksproblematik samt ge stöd till personer med psykiska funktionshinder. I uppdraget ingår vidare ansvar för mottagande av ensamkommande asylsökande barn och flyktingmottagningen. Inom uppdraget drivs flera verksamheter i samverkan

med andra huvudmän bl a socialjouren, relationsvårdscentrum, barncentrum och stödcentrum för unga brottsutsatta.

Budget för 2013 är ca 69 mkr där de största kostnadsposterna (förutom för socialkontorets ledning och administration) är barn- och ungdomsvård och socialpsykiatri.

Kostnaderna för individ- och familjeomsorg jämfört den s k standardkostnaden⁷ har för 2012 är 3,5 % högre än den borde ha varit om verksamheten bedrivits till en genomsnittlig kostnadsnivå med hänsyn tagen till strukturella faktorer enligt kostnadsutjämningsen. Detta är en försämring jämfört med 2011 då kostnaderna låg 13 % under den s k standardkostnaden.

Nettokostnadsutvecklingen för verksamhetsområdet var mellan 2009 och 2012 i genomsnitt ca 7,5 % (med en spridning mellan åren om 1,6 % - 19,3 %). Prognostiserad nettokostnadsutveckling 2013 är 1,1 %.

Förslag till driftbudget 2014 är ca 76,4 mkr.

Antalet invånare förväntas fortsätta öka. Från den sista december 2012 prognostiseras befolkningen öka med ca 1.100 personer fram till 2016 då befolkningsantalet förväntas till ca 27.260 personer. Volymerna och med det kostnaderna inom individ- och familjeomsorgen påverkas förutom av befolkningsutvecklingen även av lagstiftning, konjunkturförändringar och förändrade regelverk hos andra huvudmän.

Insatser till barn och unga

Sektionens målgrupp är barn och ungdomar 0-20 år samt deras föräldrar i behov av insatser från socialnämnden. Antalet barn och ungdomar som har kontakt med socialtjänsten förutsätts fortsätta att öka.

Budgetförslaget för 2014 för insatser till barn och unga innehåller ett utökat anslag om motsvarande 3,8 mkr (21,4 %) till ca 21,6 mkr. Inriktningen att så långt som möjligt undvika placeringar på institution och istället erbjuda andra insatser kvarstår. Insatser i öppenvård eftersträvas så långt som möjligt.

Volymutrymmet för institutionsvård är i jämfört med prognos 2013 höjt med 1,9 årsplatser. Ärendetillströmningen de senaste två åren har avmattats och tillsammans med socialtjänstens uppföljning och alternativa åtgärder har antalet placeringar under 2013 kunnat sänkas.

⁷ Källa: Vad kostar verksamheten i Din kommun? – Bokslut 2012, SKL.

	Utfall			Budget		Prognos	Budget
	2009	2010	2011	2012	2013	2013	2014
Barn- och ungdomsvård							
Institutionsvård, årspl	10,6	8,5	8,3	9,3	9,5	5,6	7,5
Familjehem/jourhem, årspl	11,8	11,8	20,8	24,5	23,8	24,4	22,5
Strukturerad dagvård, årspl	2,5	2,5	1,2	3,2	2,0	3,2	4,0
S:a totalt	24,9	22,8	30,3	37,0	35,3	33,2	34,0

Högre priser för institutionsvård påverkar kostnaderna för barn- och ungdomsvården.

Budgetförslaget innehåller vidare utrymme för 22,5 årsplatser familjehemsvård och i jourfamiljehem. Några pågående placeringar är under upphörande vilket ger utrymme för tillkommande behov.

För mottagandet av ensamkommande asylsökande barn utgår budget från att ett mottagande i enlighet med avtalet med Migrationsverket. Kostnader balanseras av statsbidrag.

Insatser till familjer och vuxna

Kostnaderna för försörjningsstöd/ekonomiskt bistånd påverkas av arbetsmarknadsläget men också av förändringar i olika välfärdssystem. Arbetslösheten är fortsatt lägre än i riket och länet. Budgetförslaget beaktar 141 bidragshushåll per månad. Satsning med stärkt stöd och uppföljning till långvarigt bidragsberoende påverkar volymantagandet i viss mån 2014 men förväntas ge större effekt 2015 och 2016.

Inriktningen för missbruksvården är fortsatt utveckling av öppenvårdsstödet istället för köp av extern behandling och boende. Den volymökning som kännetecknade 2012 har under innevarande år avmattats. Några placeringar som inleddes då har avslutats och budgetförslaget tar hänsyn till detta. För att klara budgeterade volymer förutsätts ett ytterligare stärkt öppenvårdsarbete där beroendemottagningen Fyren utgör basen.

Genomsnittskostnaderna per plats för behandlingshem och boende har ökat. Nytt ramavtal påverkar priserna.

	Utfall			Budget		Prognos	Budget
	2009	2010	2011	2012	2013	2013	2014
Missbruksvård							
Behandlingshem, årspl	3,2	5,6	2,8	5,9	3,0	1,8	2,8
Boende, årspl	4,2	4,1	3,7	4,1	3,5	6,3	4,5
Strukturerad öppenvård, årspl	1,0	0,5	1,1	2,0	2,0	2,1	2
S:a totalt	8,4	10,2	7,6	12,0	8,5	10,2	9,3

Budget för insatser för personer med psykiska funktionsnedsättningar och andra vuxna med sammansatta problematik i form av neuropsykiatriska funktionshinder/ missbruk/ psykiska funktionshinder beaktar bl a 15 platser i boende och nio platser i strukturerad öppenvård/ sysselsättning samt 10.000 timmar i boendestöd.

	Utfall			Budget		Prognos	Budget
	2009	2010	2011	2012	2013	2013	2014
Socialpsykiatri							
Boende/behandlingshem,pl	12,6	11,4	12,3	14,1	14,0	15,7	15,0
Boendestöd, utförda timmar				6 424	6 150	9 041	10 000
Daglig verksamhet, årspl	8,8	9,7	6,0	6,1	8,0	9,0	9,0

Budgetförslaget förutsätter att statsbidrag finansierar kostnaderna för flyktingmottagning och utgår i övrigt från ett mottagande om 20 personer per år d v s enligt avtal.

Särskilda satsningar och prioriteringar för måluppfyllelse

Utökning motsvarande en handläggare för att upprätthålla rättssäkerhet i handläggning, dokumentation och uppföljning för barn och unga.

Samgående med Solna och Sundbyberg kring gemensam familjerättsverksamhet fr om 1 januari 2014.

Effektiviseringar som ingår i förslag till budget

Stärkt uppföljning av ekonomiskt bistånd med fokus på långvarigt biståndsberoende och unga vuxna med ekonomiskt bistånd.

Utveckling av öppenvårdsinsatser genom att erbjuda familjebehandling i kommunen istället för köp av extern familjebehandling.

Förändringar som ingår i förslag till budget - åtgärder för att komma ner i budgetram alternativ 1

- Avveckling kurator ungdomsmottagningen
- Sänkt ambitionsnivå fältförlagd socialsekreterare
- Avveckling öppen verksamhet Solrosen
- Höjd avgift för familjerådgivning

Effekter och konsekvensbeskrivningar redovisas i bilagor.

Åtgärder för att reducera kostnader är förenade med omställningskostnader under uppsägningstid för avtal, för personal samt för lokaler. Risk för ökat behov av biståndsbedömda insatser. Risk för ökad arbetsbelastning för handläggare på socialkontoret.

Helårseffekt av effektiviseringar och åtgärder för att reducera kostnaderna är beaktade. Under 2014 uppstår omställningskostnader.

Riskbedömning och känslighetsanalys

Budget beaktar visst utrymme för volym- och kostnadsutveckling i en måttfull omfattning. Förändrade behov jämfört med dessa antaganden påverkar kostnaderna där små volymförändringar kan innebära stora kostnadsavvikelser. Särskilt exponerade insatser är dygnetruntvård i behandlingshem/institutionsvård för barn och unga och vuxna.

Budgeterade priser för externt köpta platser har utgått från faktisk prisnivå 2013 med hänsyn taget till viss prisjustering. Trots att budget tar hänsyn till uppräkningsnivåerna kan finnas för en prisutveckling utöver detta antagande.

Bilagor;

Driftbudget alternativ 1

1 A	Budget 2014 med inriktning 2015-2016 alternativ 1 innan åtgärder med kostnadseffekter till anvisad budgetram
1 B	Åtgärder med kostnadsreduceringar som ingår i förslag till budget 2014 med inriktning 2015-2016 alternativ 1
1C	Budget 2014 med inriktning 2015-2016 alternativ 1 där åtgärder med kostnadsreduceringar ingår
2	Volymerna som underlag till budget alternativ 1
3	Ersättningsnivåer som underlag till budget alternativ 1
4	Överväganden med förslag till åtgärder med kostnadsreduceringar i förslag till budget - alternativ 1
5	Åtgärder med kostnadsreduceringar - alternativ 1, konsekvensbeskrivningar

Driftbudget alternativ 2

- 6 Åtgärder med kostnadsreduceringar som ingår i förslag till budget 2014 med inriktning 2015-2016 alternativ 2
- 7 Budget 2014 med inriktning 2015-2016 där åtgärder med kostnadsreduceringar ingår alternativ 2
- 8 Åtgärder med kostnadsreduceringar - alternativ 2, konsekvensbeskrivningar